

ДІЛО

Видавництво Спілки «Діло».

ВОЕННІ КОМУНІКАТИ.

ВІДОМЛЕНСІЦІ К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 22. жовтня.

На східній терені війни не стало нічого важливого.

ВІНА З ІТАЛІЄЮ.

По обох сторонах просимка Ролер в долині Паллігріно та в області Мармолеті відзначила боєва діяльність. На Monte Sies удається нам засидити в воздуху ворожу точку опору. Рівночасно маші атакові війска, рушивши вперед дійшли в долині Kordevole аж до другої ворожої лінії, занесли ворогові тяжкі й крізь втрати, потім вернули приводячі трохи полонених.

ВІЙНА НА СХОДІ І НА БАЛКАНІ.

Наступ виконаний на західній березі ріки Скумбі австро-угорськими й німецькими військами, дав в наші руки деякі ворожі становища.

ПОДІЯ НА МОРИ.

Дня 18. с. м. підприяла часть наших легких оружних сил морських під проводом кружка «Гельголанд» віправу на воду південного Адріатичного, щоби перешкодити ворожим транспортам.

Під час тієї віправи не спостережено ворожих кораблів, мимо того, що флотилия довший час задержувалася близько італійського побережя. Наступні ворожі лодки проти наших боєвих одиниць дні 19. с. м. рано остали без усіх. Один італійський вістрілений літак затонув. Наші відділи літаків обкідала відатно бомбами переважаючі боєві морські сили Італії, які показалися вдало на південній заході і поза полем бачення наших кораблів. При цьому один італійський іншіцтвів став очевидно ушкоджений експлодуючою зарядою колоною бомбою. Наші морські сили й летуни зазнали в повному числі не ушкоджені.

ВІДОМЛЕНСІЦІ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 22. жовтня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронтки Рупрехта: В Фландрії вчора огнєва боротьба від ліса в Ношоні до каналу Семінін Урн знов зросла до великого напруження і в багатьох місцях тягла ся аж до рана. Нині рано на основі дотеперішніх донесень почалися між Drenibank Polkappelle французько-англійські настути.

Група війск німецького наступника крестоха: Битва артилерії між низиною Ailette I Braye при найсильнішім ужитку всіх боєвих способів вела ся далі цілій день і в максимі перервами також вночі. В середній відтинку Chemin des Dames, особливо від Cerny огонь хвилями був дуже значний. Також в Шампіні і над Мозою боєва діяльність зросла.

Вчера скинено 12 неприятельських літаків і один привязаний бальон.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Цілій остров Даге в наших руках. Привезено мад 1200 полонених і кілька гармат. Здобуто великий запас. В 9 днів армія і флот підтримали спільно операцію, яка дала нам острови Езель, Мен і Даге, точки, які замінюють східне Балтійське море. Се новий доказ хоробрості нашого війська і флоту.

Македонський фронт: В долині Скумбі наші і союзні війска забрали Француза в наступі кілька становищ на горбах і оборонили їх проти сильних противнастути. На дорозі Монастир—Ресна кілька разів наступи неприятеля скінчилися нічим. Огнєва боротьба і там і в широких відтинках на обох берегах Вардару осталася сильна.

Виходить щотижнево
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18., К. пош.

Кonto пошт. № 26,726.

Адреса тел.: «Діло—Львів».

Число телефону 261.

Рукописів
рекламних не звертати.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 360 K.

четвертімо . . . . . 10— *

піврічно . . . . . 20— *

цілорічно . . . . . 40— *

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— K.

четвертімо . . . . . 9— *

піврічно . . . . . 18— *

цілорічно . . . . . 36— *

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— M.

цілорічно . . . . . 40— *

За замову адреси

платяться 50 c.

ЦІНА ОГЛІШЕНЬ:

Стрічка петлювата, двоміль-
това 40, в наділінні 60, в
зовнішніх 30 с. в редакції
та 1 К. Пояснення про
цінчика і заручин 150.

Некрольоті стрічка 1 K.
Сталої голови за окремою
указкою. —

Одна примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Українське Педагогічне Товариство до Громадянства.

Вже дуже давно Українське Педагогічне Товариство не відізвалося до публічної жертовності. Були інші пухкі потреби, тож наше товариство вберігало супроти них лояльну резерву. Але тепер, коли наука в наших численних приватних школах без жерта наших земляків була би неможлива, пригадується Головна Управа товариства зі своїми потребами.

У Львові є вісім приватних шкіл товариства:

1) Приватна жіноча учительська семінарія, 136 учениць. Удержане сеї школи є підучено з так величими видатками, що мимо шкільних оплат, впрочім невисоких, товариство докладає до неї річно близько 20.000 корон. Ся школа робить від 12 рік що року старання о праве прилюдності, та дістась все щіловну революцію в заміткою, що школа отримає право прилюдності тільки тоді, як згодиться на утраквізм. Але наше товариство не віде в принципіального становища.

2) Чотирокласова жіноча школа вправ при семінарії, в правом прилюдності, 70 учениць (вул. Другоша ч. 17). Діти бідні, не можуть зложити навіть низенької оплати 8 корон річно, а навчані потребують підмети на одіж, обув, книжки і зіткти. Та школа коштує товариству річно близько 7000 корон.

3) П'ятикласова дівоча виділова школа ім. Тараса Шевченка в правом прилюдності (вул. Мокнацького ч. 12). Давніші називається така школа: девятирічна. Оплата за науку всого річно 12 корон. Богато бідних учениць увільняється ся від сеї оплати. Удержане річно 14 000 корон.

4) Мужеська чотирокласова школа ім. Бориса Грінченка в правом прилюдності (вул. Городецька ч. 95), 206 учеників в шести відділах.

5) Дівоча чотирокласова школа ім. Бориса Грінченка в правом прилюдності (вул. Городецька ч. 95), 160 учениць в чотирех відділах. Ті обі школи веде Кружок У. П. Т. ім. Бориса Грінченка і видав на них річно близько 20.000 K.

6) Мішана чотирокласова школа ім. короля Данила (вул. Жовківська ч. 62) 249 дітей в шести відділах, коштує річно близько 10.000 K.

7) Мішана школа ім. князя Льва (вул. Клужинська ч. 5, бічна Личаківської), 87 дітей в трох класах, четвертої ще нема, коштує річно близько 5000 корон.

8) Хлопча школа ім. Т. Шевченка (вул. Другоша, ч. 17) для стрійської дільниці, 119 хлопців в трох відділах, четвертої класи нема, коштує річно близько 5000 корон.

Кружок У. П. Т. в Перемишлі веде дві народні приватні школи в самім Перемишлі.

Крім того удержує товариство чотири приватні гімназії: В Яворові (8 клас), в Долині (7 клас), в Городенці (8 клас), в Рогатині (6 клас) та чинить заходи о віднову приватної гімназії в Чортківі при помочі місцевих чинників. Удержане одної гімназії вносить річно близько 40.000 корон.

Приватні жіночі учительські семінарії (загально курси) то обновлюють ся то свіжо закладають ся в Коломиї, Тернополі, Долині, Перемишлі і Дрогобичі.

На ведене всіх сих приватних шкіл треба товариству гроши, і то не мало грошей. Загальна дорожчача всіх річей відбувається ся в школі: губка, що коштувала перед війною 2 корони, коштує тепер 7 K 50 c., одна лавка на три учениць 120 корон, таблиця 130 корон, кільограм крейди 3 корони, кільограм олію до запускання підлоги 5 корон (перед війною 40 c.) і т. д., і т. д. А вже вісі аж надто добре знаємо, що нині коштує сотнар угля та дров!

Супроти надходячої зими Головна Управа товариства просить о можливу як найскоріші щедрі жертви на школи товариства, які відмінно відповідають на нашим моральним і матеріальним своїм приватним школам весті хоче. Судьбу їх віддаємо в руки всіх наших тямучих земляків і землячок.

Перед війною опікувалася приватними гімназіями красний Шкільний Союз («Рідна Школа»). Тепер силою обставин перед перейшла опіка над гімназіями на У. П. Т., отже просимо всіх людей, що в своїм часі підписали декларації «Рідної Школи», реалізувати свої зобовізання на річ приватних гімназій чеками У. П. Т., які отсе долучуємо.

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства.

Мирові предложення робітничо-жовнірської Ради.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Виконуючий виділ робітницько-жовнірської Ради після вибору бывшого міністра праці Скобелева виступником революційної демократії на конференції антиантанту в Паризі виробив для него отсі вказівки в справі мира:

1. Опорожнене Росії німецькими військами, автономія для Польщі, Литви і лотишських провінцій.

2. Автономія для турецької Армії.

3. Розв'язка ельзасько-льєтанської справи плебісцитом при запевненні свободи голосування.

4. Відбудова Бельгії і відшкодування за її втрати з міжнародного фонду.

5. Самостійність Сербії і Чорногорії від шкодуваннями, які мають бути виложені з міжнародного фонду. Сербія одержить доступ до Адріатичного моря, Боснії і Герцеговині стане автономією.

6. Спірні області на Балкані одержать поки що автономію до часу переведення плебісциту.

7. Румунія буде відбудована в тих самих границях і зможеть обійтися, що дістє автономія Добруджі та що по думці З. артикулу Берлінського договору заведе рівноправність жінок.

8. Автономія італійських провінцій Австрії до часу переведення плебісциту.

9. Віддача кольоній Німеччини.

10. Самостійність Греції.

11. Зневітрянення всіх морських проливів, які ведуть до замкненого моря, та каналів Суеза і Панама, свобода мореплавства і знесене права ваймнати і торпедувати торговельний кораблі.

12. Всі воюючі держави зригають ся домагання контрибуції і відшкодувань під яким-небудь видом. Всі контрибуції, наложені під час війни, мають бути повернені.

13. Кожда держава є незалежна у своїй торговельній політиці, але всі держави обов'язують ся втекти ся торговельної блокади і не заключувати окремих договірів зловіс.

14. Мирові умови мають бути узгоджені на мировім конгресі відповідниками, які мають бути вибрані національними представництвами. Ті умови мають бути потверджені парламентами. Дипломати обов'язуються не заключувати тайних договорів, які як суперечні міжнародному праву і незажні.

15. Поступенне розоружування на суши і на морі в заведеному порядку системи міліції.

Ті вказівки кінчать ся порученням всіх пересади, які стоять на дорозі до скликання стокгольмської конференції, та домагають ся пашпартів для відповідників тих держав, які забажають взяти в мій участі.

Перебудова Австрії.

Проект відмін конституції.

Львів, 22. жовтня 1917.

"Neues Wiener Tagblatt" доносять:

Як відомо правління виробило макерк реформи конституції і адміністрації, який має бути предложені конституційні комісії Палати панів і такі самі комісії Палати послів. Як зачувати згаданий начерк оснований в принципі на теперішньому устрою держави, який має остати незмінний, тільки змінє в деякім устрій країв. Мають бути заведені нові окружні органи та означена їх компетенція супроти краївських властей.

Нарада д-ра Зайдлера

в провідниками партії.

Львів, 22. жовтня 1917.

"Neue Fr. Presse" пише:

Президент міністрів д-р Зайдлер запрошив на найближчу середу президію Палати послів і голов поєднаних партій. Як говорять, не буде це політична конференція тільки товариські склонини.

Цісар Карло в південному Тиролі.

ТРИЕСТ. (Ткб.) Цісар Карло в окруженні прибув до південного Тиролю. Населені скрізь витало монарха з величним одушевленням.

Новий кабінет в Швеції.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) До нового кабінету, утвореного під проводом проф. Едена, належать 4 ліберали і 4 соціялісти; провідник соціалістів Брантінг із міністром фінансів. При складанні присяги президент міністрів Еден визнав чи в особливим натиском політику нейтральності.

Конференція У.П.Р. в президентом міністрів і міністром внутр. справ.

ВІДЕНЬ (Ткб.) "Slavische Korrespondenz" доносять: Президія українського парламентарного клубу відбула вчора конференцію з міністром внутрішніх справ гр. Тоггенбургом. Нині приняв президію клубу президент міністрів д-р Зайдлер.

Завтра о 9 год. рано відбудеться засідане клубу відмінна нарада над пропозиціями правління і над способом голосування в спорів буджетової пропозиції. Завтра в польські удасться

президія українського клубу вносити до президента міністрів, щоби подати йому до відома ухвалу клубу.

Подорож Німецького цісаря

БУДАПЕШТ (Ткб.) Німецький цісар в повороті в Константинополі і Софії задержався в неділю в Будапешті, де бачився з державним секретарем д-ром Кільманом. Цісар удався відтак в дальшій подорожі до Німеччини, а д-р Кільман остав ще в Будапешті, щоби запланувати в шефом угорського кабінету д-ром Векерлем. Оба державні жужі обговорювали важливі політичні справи, які стоять на деннім порядку. О 11. годині вечором поїхав д-р Кільман до Відня.

Слідство проти большевиків.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). Після донесення дневника "Новое Время" вчалося слідство проти большевиків за викликане революцію. 150 осіб мають бути обжаловані.

Російські жовніри хотять опустити становища.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). Російські дневники поміщують дійний приказ начального вожда Черемісова, з якого виходить, що жовніри намірюють одного дня опустити становища і вернутися додому. Дальше виявляються з дійного приказу невдоволені армії із зали невдоволяючого утруднення браку одині і харчів.

Фронтові комісарі доносять, що справа Корнілова та ухала петроградської роб. жовн. Ради, заввишаюча до боротьби з тимчасовим правлінням, підкопали цілком повагу управи армії серед жовнірів. В деяких корпусах не довіре жовнірів до офіцірів і таке велике, що офіцери хотять страйкувати.

Російські голоси про Польщу.

ВАРШАВА. (Ткб.) Під час коли міністер заграницьких справ ще недавно тому говорив, що Росія все ще обстает при маніфесті в 30. марта підносять ся тепер в Росії що раз більше голоси, яких тенденцію є, що Польща має одержати тільки автономію в границях російської держави.

Ті голоси викликали замежокосне у всіх польських таборах без огляду на політичні партії. В мирових умовах роб. жовн. Ради є та ж мова тільки про автономію Польщі. По-

відбие становище занимає також органи Чернова, "Дело народу".

Він пише, що автономія Польщі під крилими вільної російської республіки буде могла в будущості гарно розвиватися. Організація пробує доказати, що польський народ гравітує до сходу а не до заходу.

Ті заяві відоміх кругів стоять в міжковіті суперечності до ждань цілого польського народу, який про повернення російського вандала не хоче нівіти чути. Як відомо стоять також і народні демократи (швейцарські) на становищі цілковитої независимості Польщі і міжковитого відлучення Польщі від Росії.

Російський вступний парламент.

Сеансія большевиків.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Дня 20. с. відкрито в Петрограді в Маріївській палаті вступний парламент. Предсідателем Його вибрано більшістю 228 голосів Аксентієва, голову селянської Ради.

Витягнути збори іменем правління, Керенський висловив доволені, що правління може числити на поміч візбраних отже заступників російської демократії до часу, які будуть скликані установчі збори. Два трудні завдання має до сповнення правління: оборонити край і обнозити боєву силу армії.

Опісля Керенський величав хоробрість російських моряків та висловив жесть, що не може того самого сказати про сухопутну армію, яка з приводу недостачі потрібної освіти та злочинної пропаганди втратила свою боєву силу. Для виконання становища, яке займає російське правління в справі війни і мира, обіцяє президент міністрів вислати до інших держав окрему делегацію правління і заступника російської демократії. Іменем армії відкликається до всієї суспільності, особливо до селянства, що побоїла боєвої сили армії, якої засмотрені тепер стає що-раз гірше.

Після промови Брешковської і Аксентієва забрав голос голова петроградської робітницько-жовнірської Ради большевик Троцький, який закликав правління, що вено правити країну не відповідально. Буржуазні партії — говорив бесідник — бажали викликати селянські заворушення, вони спричинили вже заколот у воєнний організації та старалися не допустити до скликання установчих зборів. Супроти того большевики не можуть дальше працювати спільно з правлінням і вступним парламентом і опускати збори, щоби заявити робітникам, жовнірам і селянам, що революція і народ в небезпеці.

По тій промові большевики опустили наради.

З'їзд народів у Київі.

Перший день з'їзу.

(Докладно).

Промова представника Тимчасового Правління М. Славинського.

Відтак з великою промовою виступає представник Тимчасового Правління, відомий український діяч М. Славинський:

В імені Тимчасового Правління російської республіки виступає з'їзд, присвячений виконанню питань, які мають на шляху будування нового державного устрою Росії. І висловлюючи бажання, щоби праці з'їзу послужили першим у головним каменем для будування нового ладу.

З'їзд зібрався у Київі. Здавалось би, що він повинен бути зібрати ся у столиці. З'їзд скликаний з ініціативи Української Центральної Ради.

Здавалось би, що такий з'їзд повинно було скликати Тимчасове Правління. Давніше се здавалось би зважася протиопоставлені. Та тепер сього нема. Тепер нема лише великодержавних народів, але народів недержавних.

Тепер усі народи Росії однакової держави. (Шумні оплески). Я жушу скласти, що де б не почала ся державна праця, вони всходи буде зустрічати привіт і поміч із сторони правління.

Костянтинів син, що на святіх київських горах в'являється "невідоме". І вони же в'являються. Се "невідоме" — се початок дружної братньої праці народів великої російської республіки.

З'їзд, скликаний на жівшому принципі: у нім беруть участь представники і народністі областей. Звичайно се розділиться ся. Однак в Росії національний рух не може відділіти від областного.

Дальше Славинський переходить до виконання сути національної ідеї: У Франції після революції національна ідея зросла ся в ідею централістичною. У нас однаке на довго перед

революцією національна ідея зросла ся з територіальною, з ідеєю територіального устрою. Славинський вважає, що в Росії єдиною формою, яка забезпечить і політичні і національні свободи, є форма автономного устрою, а для цілого держави — автономне федераційна форма.

Анахідуючи далі дуже підрібно поняти "автономію", Славинський говорить: Новий устрій Росії вже проголошений устроєм республіканським. Установчі збори без сумісу затвердять ся і від принципу республіки не підуть у зад, але скоріше підуть далеко наперед. (Шумні оплески). На місцях у Богатчівських областях російські ідеї областної самоуправи пустили вже величезні парості. Тепер жа находимо ся у століті України, у століті уже фактично автомобільної України. (Бурхливі оплески). Автономні паростки видні і в інших областях. Сильно і міцно пішли сі паростки і на Кавказі і в Сибіру, і в Казахі, і в Естонії, і в Латвії. Факт відмінної установчої аутономії є вже істотним. Російське правління числити ся уже в такому фактом. Тимчасове Правління не вважає себе управлінням перед Установчими зборами, але правлінням, однаке правління не ставить перенос у всякий праці на місцях, яка залучає до будування не тільки автономію, але і федераційного устрою. В різних областях Росії виступлять різні форми автономних змагань — від простої земельної до широкої політичної автономії. І ними вважається величезної й напруженої творчості не тільки правлінням, але і всіх народів Росії, щоби сконструювати у спільному систему різноманітні форми областної самоуправи. Підражання усіх змагань, їх відність і взаємні угоди будуть еслагнені при підмозі Установчих зборів. Однакож вже і тепер зачали ся праці зборів матеріальних, користуючись якими Установчі збори викуютъ новий устрій.

Дальше Славинський подає до відома, що Тимчасове Правління утворило під Його, М. Славинського, проводом спеціальну комісію для

вироблення областної самоуправи. Комісія ся виробить законопроект, який в імені Тимчасового Правління буде внесений до Установчих зборів. Спеціальна комісія вважає своїм завданням увійти в контакт із всіма народностями й областями Росії для того, щоби підготувати всіх їх автономно федераційні змагання.

Права ся, — кінчить Славинський, — без зашої помочи неможливі. Тільки у спільному сільській робітництві, тільки спільними силами відродженіх і устроєніх народів Росії укріпить ся устрій російської республіки. (Шумні оплески).

Промова А. Шульгина.

Член Українського Генерального Секретаріату, секретар для національних справ Шульгин, витягує з'їзд в імені Українського Секретаріату говорити:

Ви вистаєте нині Українським Генеральним Секретаріатом у хмілі Його організаційної творчості і напруженої праці, коли вону приходить ся приступати до здійснення автомобільного устрою на Україні. Його укріплення, поглублення й розширення,

Перекодячи далі до завдань з'їзу, Шульгин говорить: В Росії питання національності в давні були ввязані між собою. І у нас і, ідеться ся, у всіх других областях Росії має перевагу момент національний, який в освібленій революції виступав у перші дні революції. Згадаймо те страшне поховене, в якій находилися національності Росії. Сам теперішній міністер-предсідатель А. Керенський скав колись то мені: "Нема такого народу, якого більше угнетали бы, як народ український". І впомінні природною реакцією на сей угіт буде енергічна боротьба за національні змагання.

Згадуючи далі ту подомінь української національної ідеї, яка спалахнула після революції, бесідник твердить, що не мають слухати ті, котрі вважають національну ідею —

Розв'язане Думи.

Вибори до конституенти.

ПЕТРОГРАД (ПТА) З огляду на те, що реєнція скликання установчих зборів визначений на 25. падолиста, видало тимчасове правительство розпорядок, що четверту Думу розв'язується ся посольські мандати погасають.

Кільман в Будапешті й Відні.

Львів 22. жовтня 1917.

Німецький секретар уряду загорянських справ Кільман, який був з німецьким царем в Ссср в Царгороді, в повороті має вступити до Будапешту й Відня для обміну думок з державними мужами Австро-Угорщини.

В суботу вечором прибув Кільман до Будапешту.

Як російські війска господарять в Румунії.

ГАПАРАНДА. (Ткб.) "Русское Слово" донесить, що президент румунської делегації в Петроград Братіану вручив товаришеві президента міністр Коновалову ноту про те, що російські війска в Румунії знищили або вивезли майже всі румунські промислові вироби й товари. Коновалов зарядив швидке полагоджене прослоби делегації, щоб дозволено румунському населеню користати в російських засобах.

Німецькі поступи на Балтійській морі.

БЕРЛІН. Звідомлені генерального штабу в 21. жовтня: На острові Даге наші війска захопили східний беріг. Доси зголошено кілька тисяч полонених.

Острів Шільдз, положений між островом Мон і сушою ми обсадили.

Російські морські сили опустили Монсунд і відплили на північ, оставляючи розбитий корабель "Слава" і чотири пароходи.

НОВИНКИ.

Львів, 22 жовтня 1917.

— Генерала-полковника Бема-Ермолі, команданта II. армії, в яку він 22. червня 1915 вступив як побідник до Львова, встановила прибічна Рада м. Львова, називаючи дотеперішну вул. Панську вулицею Бема Ермолі. Святочне відкрі

ідею негативною, реакційною і руйнівною. Навпаки, ідея національна, як усік живе почуття, може бути тільки силовою творчою. І горе тому народові, який не знає такої творчості, який є мертвонародженим (Оллески).

Зразу нам відповіло ся, — говорить Шульгин, — що ми одніокі, що вся решта Росії йде на іншім шляхом, часом навіть нам ворожим. Однак національна ідея побідила. Наступив перелім, який закінчився з нашою угодою з неукраїнською демократією, угодою, яка переходить у трівалий і нерозривний союз. І тепер уже стає чим раз ясійше, що без означенії творчості на місцях і в окрема на Україні, не може розвивати ся сама держава (Оллески).

Шульгин не годить ся в М. Славинським, який уважає, що Україна має вже фактичну повну автономію. — Наша автономія, — говорить він, — ще не повна, права Генерального Секретаріату ще у цілості оскінні, та вони, — сіправа, — у будуччині. І завдання Генерального Секретаріату має вважаємо право надбудованем фундаменту, на якім буде основана широка національно-територіальна автономія України без штучного вкорочення й розмірів (Оллески).

І так ми переходимо від стадії національного підсму до праці діловій і творчої. І всі інші національності також переходять сюди. Я переконаний, — говорить на закінченні Шульгина, — що сей відмінно нову сторінку не тільки в історію російської республіки, але і в історію цілого світу, бо за нашим прикладом стануть перестроюватися інші держави. А Український Генеральний Секретаріят надіється, що в його тяжкій творчій праці серед тяжкого стану краю, він майдане нову моральну піддержку (Оллески).

Після привіту київського городського голови Е. Рабцова і представника польської Централі. Кноха заряджують ся перерву до сідіючого дні.

(Далі буде)

те спрощені та таблиці відбудуться в суботу 20. с. ж. Потім в ратушевій салі вручене Бемові Ермолі золоту пам'яткову медалью.

— Український народний університет в Києві. Як доносить Петроградська Телеграфічна Агенція, в Києві отворено святочно український народний університет, про якого заложене доносили ми минулого тижня.

— Дирекція єдинової міської школи з українською мовою у Львові сподівається звернути увагу суспільності на пужду, серед якої життєві убори наша школа дітвори се школи. Голод, холод і брак відповідної домашньої опіки підтинає сеї цвіт нашого народу, а зима, що зближується, грозить йому просто катастрофою. Тому звертаємося до милосердних сердечь нашого жертволовного загаду з найгорячішою просячею о поміч. Всякі (навіть найдрібніші) підмоги — чи то в формі грошей, чи перенесеного, для власного ужитку нездатного одія, обуви і т. д., чи також в формі споживаних артикулів (картофель і т. д.) просимо складати в школій канцелярії при ул. Скарбівській 26, що дні рано і пополудні о кожій порі, за що в імені школи дітвори вже наперед складаємо найсердечнішу подяку.

— В ц. к. утраквістичним мужівським учительським семінарі в Сандбері від початку цього шкільного року по нинішній день ніхто не вчить української мови. І се діється ся в утраквістичному семінарі! Щось подібного діється ся минувшого шкільного року в волочівській гімназії, де через цілі рік ніхто не вчиває української мови. А Золочівські прещін лежать в околиці в переважно чистом українського населења! Не знаюмо, як там тепер. І на се проливали кров тисячі й міліони наших бояків, щоб відтак іх діти не мали спроможності вчити ся рідної мови?

— Клич в ратунок. З Чортківщини пишуть нам, що тамошні відносини конче вимагають, щоби туди прибув як найшвидше посол округа, розслідів докладно положене населені і стався дорогою чи парламентарної акції чи інтервенції у центральних властів прийти населеню в поміч.

— Іспит з рівності в ц. к. учительському семінарі в Станиславові (шільний і поправчий) приватистів і приватисток розпочинається письменною частиною 12. півночі в годині 8. рано; устині — 20. падолиста в годині 8. рано. Елементальні нові подання або зголосення давніше внесених по даний приймає дирекція до кінця жовтня. Вписи на поодинокі курси семінарії продовжуються ся ще до кінця жовтня.

— Український учительський семінар у Відні числить тепер стокільканадцять учеників. Богато молодіжі, яка вернула до краю і якій відніто підмоги, прибула знова до Відня, де школу мають добру і в ц. к. іспитовою комісією та десь можуть вижити, чим пр. у Львові. Стартанем укр. язомового комітету (VIII. Strozzigasse 32), до котрого треба зголосувати ся о інформації в справі приїзду до Відня, принятого богато молодіжі до т.зв. "Heimat", де мають дарове повне удержане. "Культурна Рада" захищається матеріальними поліпшеннями учительського збору. Управа поборола трудності, тему розвай се школи йде правильно і з найкращими успіхом. Користайте, земляки, зі своєї школи як найбільше, та висуїте свої діти до школи варзи при семінарі, нехай у Відні не вимиро дозволяють ся! При семінарії є приготовна кляса до семінарії для учеників, котрі скімчили 14 літ життя.

— За звіснве російського університету у Києві. "Новос Время" в 30. н. ст. вересня у телеграмі з Києва повідомляє: В українській пресі підносяться ся домагані знесення київського університету як цитаделі реакції.

— Українська опера у київськім городськім театрі. Як повідомляє "Київська Мислив", відбудеться перша засідання нова утворена театральної комісії. Комісія згодилася ся на домагані анте пренера городського театру підвищити ціни місце, рівночасно однаке зобов'язати його між місце виставити у претріві сезону 2 українські опери: "Тарас Бульба" і "Різдвяну міч" М. Лисенка. — Ф. К.

— Зимовий розклад їзді на лініях міського трамваю у Львові розпочався з днем 16 с. ж. Розклад відбувається так: 1) Перші вагони розпочинаючи кривавильний рух, будуть відіїжджати: а) в Гетманських Валів до всіх кінцевих станиці в годині 6:40 рано, б) від кінцевих станиці в напрямі до Гетманських Валів о год. 7 рано. 2) Післядім вагон будуть відіїжджати: а) в Гетманських Валів до всіх кінцевих станиці о год. 11 вночі, б) в Гетманських Валів до пристанку піблі жандармерії (ул. Льва Сапіги) о год. 11:20 вночі, в) в Гетманських Валів до жів. кінцевої рогачки о год. 11:20 вночі.

Українські гімназійні курси в Гмінді.

До дуже нечислених наших воєнних здобутків на культурній поли, осягнених по довгих і важких заходах, треба безперечно зачислити українські гімназійні курси, організовани для дітей українських виселенів при таборі відбігів в Гмінді. З уваги на те, що поза гімназійними курсами у Відні гміндські курси являють ся одиночкою пробою організації нашого середнього шкільництва від часів воєнної заверухи та що вони мали виповнити бодай в малій частині що величезну прогалину, що П. викликав війна в кадрах нашої будучої інтелігентії, не без інтересу буде нашій ширшій громаді дізнатись дещо більше про згадані курси, а то тим більше, що досі про них у нашій пресі не страйлось близьких звідомлень.

Гімназійні курси у Гмінді, що обійшли в мині, шкільним році чотири класи низкої гімназії й підготовлюючу класу, розпочали правильну науку наслідком усіх перенесених допереві в перших дніх лютого с. р. Головний контингент учасників становили учніки гімн. курсів в Кірхберг, де до того часу ведено I. і II. кл. гімн. та підготовлюючу класу. З перенесенем сих курсів до Гмінду слідувала пілкою іх реорганізація: організовано повну низку гімназію, скомплектовано учительський збір, подбено про наукові середники та й відповідне приміщене гімназії, наслідком чого фрекенізація відразу зросла. Для курсів винаймлено вартер I. I. поверх німецької народної школи в Унтервіляндс (Unter-Wilands), віддалено від табору 15 мін. ходу. Приміщене як на воєнний час вовсім вдоволяє. Наші учніки училися в одній будинку разом з німецькими дітьми, ніколи одні не було ні найменших непорозумінь між молодіжю обох народностей, що належить піднести з тим більшим натиском, що відношене населеня до збігів було на загал вороже.

Фрекенізація учніків підлягала з природи річі доволі сильній флюктуації. З початку було в заведенні 76 учніків, найвище число, до якого дійшла гімназія серед роців, було 127, з кінцем шкільного року остало 108 учніків, в тім числі 11 дівчат. Молодіж рекрутувала ся з усіх повітів галицької України, а також з Буковини й Волині. І так найбільше учніків було з тернопільського повіту 21, з львівського 12, з підгацького 11, з перемиського 9, теребовельського 6, бучацького 5, богословівського і станиславівського по 4, по 3 з бріївського зборівського, перемишльського, томашівського, кіцманського повітів та кременецького узду, по 2 з бережинського, городенського, равського, ролатинського, та по 1 з бобріцького, борщівського, городецького, збораського, коломийського, надвірнянського, заставніцького повітів (Буковина), та 1 в Відні.

Молодіж курсів се матеріє з кожного по гляду велими ріжків. Були між учніками такі, що через 2—3 роки зовсім не вчлисіть, то внова такі, що кожду класу дійніше від часів війни перезодили. У кожного майже є якесь своя трагедія. Поза звичайними страданнями збігів — втрати батька, матері, обох родичів, а то й воєнний досвід, перебутий на власній шкірі, як пр. двомісячна примусова фірманка при трені т. п. І замінна річ, що сумний воєнний досвід, важка школа житя не зломили наших хлопців, якби цього можна побоюватись, вони лишили іх передчасно дивитись серозно на сайт. Гміндські учніки училися незвичайно пильно, так що радше треба було позадержувати їх від наїрної праці, чим підганяти до науки.

Тим то і вислід науки на курсах більш чим здивував. В дніх 14. і 15. серпня с. р. відбудувся річний іспит перед ц. к. іспитовою комісією в Відні під провідом п. др. Юліана Левицького. До іспиту приступило 106 учніків, з яких комісія призначила 13 здібними відзначеними, 70 здібними, 10 вагати здібними, 2 одержали піврівну, а лиш 14 учніків призначено мездібними. З огляду на се однак, що і у сих учнівів причинно слабих постуਪів була десь недуга, комісія позважила їм складати по феріях доповнічий іспит. Взагалі вислід науки за короткий час тривав курсів в Гмінді. Головну заслугу в сім належить безпередно признати умілі управи курсів, які співвали в руках звісного зі своєї громадянської праці в краю о. праф. д-ра Маколі Комірада з Тернополя, що спрощував учнікам, та при ревнім сплануванні своїх душпастирських обов'язків в таборі заповіднико дбав про удержане курсів на відповідні наукові та педагогічні ровесни.

Управа курсів, як і весь учительський збір, дбає також про позашкільне виховання молодіжі, які треба будзьоступити родичів і родину. Майже всі хлопці (за винятком кількох дітей з інтелігентії) були прямішенні в таборовій бурсі,

дівчата — в приступі для дівчат. Бурса прямішена в 2 відповідно адаптованих бараках під лісом. Під час своєї недавної гостини в Гмінді згадував бурсу Мітр. Шептицький, та висказувався про нехайко про її уладжене. Педагогічний про від бурси сносила в руках проф. Слобода-ника.

Мелодія гміндських курсів уладжувала 28. життя с. р. виключно своїми силами концерт в честь Тараса Шевченка, що випав з кожного погляду дуже гарно, та напевно лишить ся в душах всіх учасників гарним спомином в часі великого лінхоліта. Хор гімназії брав також участь в академії в честь Івана Франка, уладжений заходом усіх таборових товариств і організацій. На закінчене школичного року д. 15. серпня с. р. відбулося шкільне свято зі співами і декіянями учеників, на якій промовляли до молодіжі голова ц. к. Іспитової комісії дир. Ю. Левицький з Відня, о. дир. др Конрад і заступник начальника табору др Білінський. Поза тим сіанізм гімназійний хор у неділі і свяга під час служби божої в таборі церкви. Науку співу вів проф. Чичка, якого заслугою є, що сей дітоточий хор здобув собі в Гмінді загальні симпатії публіки.

З днем 17. вересня розпочала ся на ново правильна наука на гмін. курсах. Заміна річ, що мимо того, що початок школичного року припадає на час частинного розвязання табору на спідом редакції виселенців та мимо викликаної сим горячки серед загалу виселенців фрекенії гімназії значно побільшилась. А іменно до підготовлюючої класи вписалося 25 учеників (з тім часі 8 дівчат), до I. кл. 45 (в тім 4 дівчат), до II. кл. 36 (в тім 5 дівчат), до III. кл. 17, до IV. кл. 4, до V. кл. 7, разом 134 учеників (з того 17 дівчат). Збільшене фрекенії серед загадані обставин, се найкрасші знак, що гімназія в Гмінді зуміла здобути собі позне довіре родичів та що вона відповідає дійсним потребам суспільності в даний момент. З огляду на збільшені числа клас через отворене V. кл. заангажовано в сім році ще одну силу в особі досвідного педагога проф. Гриценка. Підготовлюючу класу веде проф. Завуляк на місце проф. Слободянка, якого покликано до Станіславова. Гімназійні курси будуть паренесені на діях із Унтервілянд до одного крила народної школи в таборі, так як з виїздом виселенців в фрекенії нар. школи значно зменшилась. Се буде великою полекшю для учеників, бо не будуть потребувати відбувати далеку дорогу до школи тай будуть могли заощадити черевики, які весь час становлять підліткову п'яту гімназії.

Загалі роблять ся заходи, щоби вивіннати гімн. курси в потрібні наукові середники та запрепетнити їм даліший правильний розвій аж до часу, коли стане можливим перенесення гміндської гімназії до одного з міст галицької України. Масно певну надію, що ся хвиля вже близька та що наші політичні чинники зуміють зберегти сей наш культурний здобуток враз з поневажаннями до цього боніфікаціями для нашої бідної молодіжі і на час по війні. Б.

ОПОВІДЬ ТКМ.

Второк, 23 жовтня 1917.

Імені: греко - кат.: Евгена, I Е — римо-кат. Івана Капістрана.

Звітра: греко - кат.: Філіппа діяк. — римо-кат. Рафаїла Ал.

Бібліотека Товариства „Просвіта“ (Ринок ч. 10 II. поверх, вхід з галерії) отворена що дні від 4—6 по полуничі крім неділі і гр.-кат. свят.

В рогатинській гімназії реченько вчиняє до клас I—VI продовжується ся до кінця жовтня. Хто має бажання перешкоду, може віднести ся і в першік дніх падолиста — Д. Лукіянович, управитель гімназії.

Склад Української Радиці в Станіславові містить ся при ул. Сапєжинській ч. 14. — Ди рекція.

381 1 1

†

Найдорожчий наш син

ВОЛОДИМИР КОСТЕН

поручник п. п. в 24. році життя, ранений на італійському фронти, помер таємно в полегші шпитали дні 8. вересня 1917 і на місці смерті кладовищі в Отакії вістас похоронені.

Прибрати тираж горем пращаюши його в последнє зі зборами серцем та словою в сці і просимо відомих і товаришів його о молитва.

В Новій селі, 18. жовтня 1917.

ІВАН І МАРІЯ КОСТЕНКИ

родичі

також брати та сестри.

348 1-1

НАДІСЛАНЕ.

Красний адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові!

нр. 4 при вулиці Красінській ч. 6. 43-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто би зізнав де перебуває мій муж Тимко Гринчук в Середній пов. Зборів, котрий нарокається до війська 1. серпня 1914, то прошу дати відповідь Софії Гринчук Omblid N. O. Barackenlager N-ro 29. 347 1-1

Хто би зізнав де перебуває мій муж Петро Пашко в селі Лижичків пов. Врода, котрий нарокається до війська 1. серпня 1914, до Волочева, Jnf. R. 80. Kompr. II., вволіти подати звіту адресу на адрес: Віктора Пашко в Omblid k. k. Baracke, Bar. 105. N. Oest. 352 1-1

Оголошення.

„SALFERS“
Прошу усіх панів, які голяться або
ратако або т. н. наї
коробують спеціальні
но острі ножки марки „Сальфер“ або
дуть явно вдоволені. Ціна на туви K 7. Маю на складі
ананасні парфуми Львів, Синтусна 7. 3198 10-30

БРАК ОБУВІ
принесли нас до шинования волів.
вок. Набиваюши шкірками без конкурентів.
— Львів. Синтусна 29. —
341 Укажайте на число хати. 3-6

Нове англійське убранство на високого росту мушлу до продажу. — Львів, вул. Кесара Бочковського ч. 7. двері 7. 336 4-6

Плащі на хлопця 5-7 років з футряним коміром на продаж в „Труд“ Львів, Ринок 10. 349 1-1

Пістрібло зараз доброго Інструктора на село. Усвідомлює дуже корисні. Близьші пояснення подає І. Раковський, учитель академічної гімназії у Львові. 345 2-3

Інструктор

потребний сеємас на село до приватної науки трох дітей I кл. гмін. I—IV. Платня: ціле удержання і 100 корок місячно. Зголосити до уряду парохіального в Грушіві почта Тотман.

Лампи ацетілінові, ручні, до роверів, столоні і пово-
вазі в великих виброях. Карбіт усе на складі. Ліхтарі
електричні кішечкові портативні

ЕМІЛЬ РОЗЕНМАНН
Львів, вул. Академічна ч. 26.

Чи маєте вже?
Великий український співаник

НАША ДУМА

Задив Антін Галлян.

(Друге видання, спрощене і побільщене).

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

- I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
- II. Історичні (19 пісень).
- III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) турецькі (7 пісень), в) буряцькі (7 пісень), г) орієнталійські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Сімейні, соціальні, стрілецькі (26 пісень).
- V. Любовні (64 пісні).
- VI. Коломийки (200 пісень).

Ціна співника „Наша дума“ K 2-80.
(оправлені в пілоті K 4-50).

Сей великий Співник можна набути також окремими частинами, відмінна частина перша п. з.

НАША СЛАВА

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, сімейні, соціальні і стрілецькі.

Співник „НАША СЛАВА“ коштує K 1-40.

Частини друга п. з.

НАША ПІСНЯ

містить пісні любовні і коломийки. Співник „НАША ПІСНЯ“ коштує K 1-40.

ДОТЕЧІ, ВИГАДНІ, ЖАРТИ.

Велика книжка в якій можна 900 разів засмітити ся. Коштує брошур. 1 кор. 80 сот. опрацьована в пілоті 2 кор. 20 сот. На початку видається трохи 30 сот. поруч з цим 65 сот.

Замовлення і різкочасно гроши треба вислати під адресою:

Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

23 жовтня 1917.

Ч. 249.

АДРЕСА:

Головна пошта Земельного округу
der Zentralpost der Landesverwaltung
WIEN, VOLKSBERG 10
ФІРМЕРС-ОФІСОФТ: 03.2.1.0
ПРОСИМО НА СОАДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ I ДАТКИ 444
НА СТРІЛЕНЬКІ ШУЛІ.

- Переробляє капелюхи-
М. ТОПОЛЬНИЦЬКА

Львів, вул. Коперника ч. 1.
(над аптекою Міколаша), 14-24
Замовлення з провінції приймає і скоро виконує!

З книжкою, яку видавло Тов. „Просвіта“ к. з.

ПІДРУЧНИК

до науки німецької мови.
владив Ю. РУДНИЦЬКИЙ.

можна легко учити ся
говорити по німецькі.

Підручник сея надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже училися, або же уміють де-что по німецькі добре хотути учити інших. У підручнику подано самі практичні жкії, так що вивчачи їх можна також по-розумівати ся в Німеччині у найкращіх серіях. В лекціях говорять ся про такі річі: сільське обітись, рідня, село, місто, барна, сільська хата, мешкане в місті, на торії про масло, яйця, земледілоди, господарські будинківі річки, іду волом, іду величаною, вакунна в склепі, господа, ведене господарки, (никя, весла, літо, осінь) побут у Відні, мік ремісниками, при війску і т. д. Книжка обійтавася 9 стор. друку. Подані відкрії граматики і до кождої лекції словарець.

Одна прим. коштує 4 кор. брош. а опрацьована в пілоті 6 K 50 сот. На початку пересилку треба долучати 65 сот.

Висилати тільки за готовік:
Канцелярія Товариства „Просвіта“
Львів, Ринок ч. 10.

У. к.

КАЛЕНДАР на 1918 р. „ПРОСВІТИ“

Великий ілюстрований Календар „Просвіти“ на 1918 р. вже купити ся друкувати. Буде обійтати двадцять аркушів друку. Друковані на гарній піпери, новими черенками, прикрашенні численними ілюстраціями. В склад його входить дуже богата літературно-наукова частина, в котрій взяли участь наші передові письменники.

З огляду на великанські кошти видання (друк, папір, ілюстрації і т. п.) ціна одногого примірника виносить

П'ЯТЬ (5) корон

а з початковою пересилкою 5 кор. 65 с.

Друковано тільки в такій числі примірники як минулого року, коли то календар (на 1917 р.) розійшовся за три місяці. Тож хто хоче мати Календар на 1918 р. радімо спілкуватися, бо супроти відбитка частині скідної Галичини число покупців буде певно більше як в минулому році.

Належіть 5 кор. 65 сот. можна вже тепер висилати на адресу канцелярія Тов. „Просвіта“ у Львові (Ринок ч. 10), котра по виході календаря безповоротно видає його тим, що прислали належіть і то в такім порядку як наспільні замовлення.

У. 8-10